

С.Ж.АСФЕНДИЯРОВ АТЫНДАҒЫ
ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ МЕДИЦИНА
УНИВЕРСИТЕТІ

КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ МЕДИЦИНСКИЙ
УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ С.Д.
АСФЕНДИЯРОВА

кафедра:
Еңбек гигиенасы

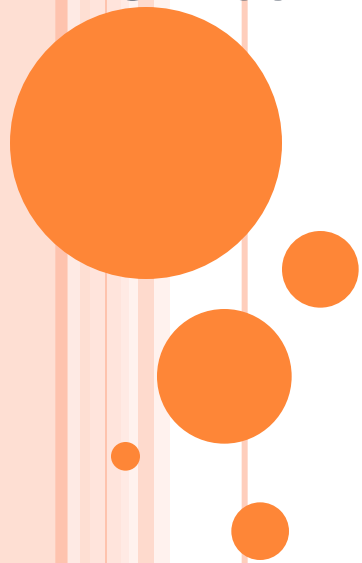

СӨЖ

Орындаған: Уразбаева М
Тексерген: Нұршабекова А

Тақырыбы:
Лактау-бояу өндірісіндегі
еңбек гигиенасы.

Бояғыштар - жеке органикалық заттар және олардың қоспалары; әр түрлі материалдарға түс беруге пайдаланылады. Олар маңызы бірдей жиі сияқты қолданып, айқын айыратын функциялар материалдардың бояуында белгі қоятындығыменнен, бояу және пигмент терминдер. Бояу - бұл қай затқа жұққызылатын (оған тартумен) материалға ішкі туысқандықпен өңдеудің қандай болса да кезеңдеріне кем дегенде ие болады. Еритін бояуды процесстің кейбір кезеңінде бояу ортасындағы бояулары. Олар материалдарды ішіне кіреді және тал жіптері бар мықты байланыстарды аз-кем құрастырады. Барлық тоқыма бояулар - органикалық зат

- ▣ **Азиді бояғыштар** Хинониминді бояғыштар тобы, түстері қызылдан қою қараға дейін болатын феназин туындылары; тоқыма емес материалдарды бояуда, полиграфиялық бояулар өндірісінде, лазер техникасында, т.б. жерлерде қолданылады.
- ▣ **Акридинді бояғыштар** Акридин туындылары; табиғи жібек және кейбір тоқыма емес материалдарды сары немесе қызғылт сары түске бояуда қолданылады.
- ▣ **Ализаринді бояғыштар** Құрамында окси- тобы бар антрахинон туындылары; басытқы бояғыштар ретінде қолданылады.

▣ *Аминксантенді бояғыштар*

- ▣ ксантеннің туындылары; тоқыма емес материалдарды бояуда, сия, қарындаш, косметикалық препараттар ендірісінде қолданылады.

▣ *Антантронды бояғыштар*

- ▣ Антантрон туындылары; мақта, вискоза, зығыр маталарға ашық қызғылт сары түс беретін кубтық бояғыштар ретінде, қағаз бояуда, полиграфиялық бояулардың пигменттері ретінде қолданылады.

- **Антрахиноназолды бояғыштар** Антрахинон ядросымен конденсацияланған азол туындылары, мұндағы Х — О, 8, N11; мақта, вискоза және зығыр маталарына күрен қызыл, қызыл және күлгін қызыл түс беретін кубтық бояғыштар ретінде қолданылады.

Антрахинонды бояғыштар Антрахинонның амина- және окси- туындылары; синтездік және басқа талшықтарды бояуда, лак-бояу және резеңке өнеркәсібінде, полиграфияда қолданылады.

- **Арилметанды бояғыштар** диарилметанды, триарилметанды, ксантенді және акридинді бояғыштардың топтық атауы.

□ Ацедиантронды бояғыштар

- Полициклді хинондар; кубтық бояғыштар, жасанды және синтетикалық талшықтарды бояуда пигмент ретінде, полиграфиялық бояулар өндірісінде, т.б. салаларда қолданылады.

□ Ацетонерімтал бояғыштар

- Ацетонда ерімтал бояғыштар; суда ерімейтін бояғыштар; негізінен, ацетат талшығын бояуда қолданылады.

□ Басытқы бояғыштар

- Тоқыма материалдарды суды ерітінділерінде бояйтын және металдық басытқылар, тотығу дәрежесі +3 болатын металдар қосылыстарының (хром, темір, т.б.) көмегімен талшық бетіне ұсталатын бояғыштар.

▣ **Белсенді бояғыштар**

- ▣ Молекула-ларының құрамында талшықтар макромолекулаларының функциялық топтарымен коваленттік байланыс түзіп, әсерлесетін атомдар немесе атомдық топтамалары бар бояғыштар

▣ **Виолантронды бояғыштар**

- ▣ Виолантрон туындылары; кубтық бояғыштар, пигменттер, люминофорлар ретінде қолданылады

▣ **Гемицианинді бояғыштар**

- ▣ Тізбектің шетінде азоты бар орын-басарларының біреуі ғана гетероцикл құрамына кіретін полиметинді бояғыштар; катионды бояғыштар ретінде полиакрилонитрилді талшықтар бояуда қолданылады.

● ***Диарилметанды бояғыштар***

- Пара орындарында электрдонорлық және электракцепторлық орынбасарлар болатын фенилметан туындылары; полиакрилонитрилді талшықтар бояуда, көбейткіш техникада қолданылады.

● ***Дибензпиренхинонды бояғыштар***

- Полициклді хинондар, мұндағы К — Н, С1, Вг; сары түсті бояулар беретін кубтық бояғыштар ретінде қолданылады.

● ***Изовиолантронды бояғыштар***

- Изовиолантронды галогендеуде тузілетін өнімдер; ашық күлгін және кызғылт КӨК түс беретін кубтық бояғыштар, пластмасса, резеңке, ЛБМ пигменттері ретінде қолданылады.

□ Күкіртті бояғыштар

- Химиялық қосылыстардың күрделі қоспалары; молекулалар құрамында гетероциклді фрагменттер, өзара дисульфидті, сульфидті және басқа топтармен байланысқан ароматтық және хиноидты циклдері бар, мақта маталарын және жіптер бояуда қолданылады.

□ Қышқылды-басытқылы бояғыштар

- Құрамына қышқылдық топтар кіретін басытқы бояғыштар.

□ Қышқылдық бояғыштар

- Суда ерімтал, карбон қышқылдары мен сульфоқышқылдар тұздары; жүн, табиғи жібек, полиамидті талшықтар, былғары, т.б. бояуда қолданылады.

□ Майдалық бояғыштар

- Суда ерімейтін немесе аз мелшерде еритін бояғыштар; жоғары дисперсті сулы суспензиялардағы гидрофобты талшықтарды бояуда қолданылады.

● **Металы бар бояғыштар**

- Қышқылдық бояғыштар (көбінесе азобояғыштар), молекулаларына металл атомын (Сг, Со, Си) өндіріс процесі кезінде енгізеді; жүн және полиамидті талшықтар бояуда қолданылады.

● **Монометинцианинді бояғыштар**

- Симметриялы азоты бар гетероциклді радикалдар арасында бір метин тобы бар цианинді бояғыштар; фотоэмульсиялардың оптикалық сенсбилизаторлары ретінде қолданылады.

● **Негіздік бояғыштар**

- Суда ерімтал органикалық негіздердің тұздары; жүн, табиғи жібек, полиамидті талшықтар, қағаз, жазу машинасының ленталарын бояуда, фаналь лактарының өндірісінде, т.б. салаларда қолданылады.

Қолданылған өдебиеттер:

1. Google.
2. Yandex.
3. Еңбек гигиенасы курсы. Қ. Қ. Тоғызбаева
4. Гигиена труда Алексеев. С. В. УСЕНКО. В. Р